

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 7 grudnia 2020 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0170 (COD)

10008/1/20
REV 1

GAF 35
FIN 520
CODEC 705
PARLNAT 129

AKTY USTAWODAWCZE I INNE INSTRUMENTY

Dotyczy: Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia
ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
zmieniającego rozporządzenie (UE, Euratom) nr 883/2013 w odniesieniu
do współpracy z Prokuraturą Europejską i skuteczności dochodzeń
prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć
Finansowych
- Przyjęte przez Radę w dniu 4 grudnia 2020 r.

ROZPORZĄDZENIE
PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE, Euratom) 2020/...

z dnia ...

zmieniające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 883/2013
w odniesieniu do współpracy z Prokuraturą Europejską i skuteczności dochodzeń
prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 325,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w szczególności jego art. 106a,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego¹,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą²,

¹ Dz.U. C 42 z 1.2.2019, s. 1.

² Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 16 kwietnia 2019 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz stanowisko Rady w pierwszym czytaniu z dnia 4 grudnia 2020 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym). Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia ... (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Przyjęcie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371¹ i rozporządzenia Rady (UE) 2017/1939² znacznie wzmocniło środki dostępne dla Unii do celów ochrony jej interesów finansowych za pośrednictwem prawa karnego. Ustanowienie Prokuratury Europejskiej jest jednym z kluczowych priorytetów dla unijnego wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych i unijnej polityki zwalczania nadużyć finansowych; ma ona uprawnienia do prowadzenia postępowań przygotowawczych i do wnoszenia aktów oskarżenia w uczestniczących państwach członkowskich w związku z przestępstwami naruszającymi interesy finansowe Unii w rozumieniu dyrektywy (UE) 2017/1371.
- (2) W celu ochrony interesów finansowych Unii Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (zwany dalej „Urzędem”) prowadzi dochodzenia administracyjne w sprawie nieprawidłowości administracyjnych, jak również czynów zabronionych. Kończąc dochodzenie Urząd może wydać zalecenia sądowe skierowane do krajowych organów ścigania, aby umożliwić im wnoszenie aktów oskarżenia i wszczynanie postępowań karnych w państwach członkowskich. W państwach członkowskich uczestniczących w Prokuraturze Europejskiej Urząd będzie przekazywał Prokuraturze Europejskiej informacje o podejrzeniu popełnienia przestępstw i współpracował z Prokuraturą Europejską w ramach prowadzonych przez nią postępowań przygotowawczych.

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

² Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

- (3) W świetle przyjęcia rozporządzenia (UE) 2017/1939 należy zmienić i dostosować rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013¹. Przepisy rozporządzenia (UE) 2017/1939 regulujące stosunki między Urzędem a Prokuraturą Europejską powinny zostać odzwierciedlone i uzupełnione przez przepisy rozporządzenia (EU, Euratom) nr 883/2013, aby zapewnić najwyższy poziom ochrony interesów finansowych Unii poprzez synergie między Prokuraturą Europejską i Urzędem, przy jednoczesnym zapewnieniu ścisłej współpracy, wymiany informacji, komplementarności i unikania powielania działań.
- (4) W kontekście ich wspólnego celu, jakim jest zachowanie integralności budżetu Unii, Urząd i Prokuratura Europejska powinny nawiązać i utrzymywać bliskie stosunki oparte na zasadzie lojalnej współpracy, mające zapewnić komplementarność ich odpowiednich kompetencji i koordynację podejmowanych przez nie działań, w szczególności w odniesieniu do zakresu wzmocnionej współpracy w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej. Stosunki między Urzędem i Prokuraturą Europejską powinny przyczyniać się do zapewnienia, aby w celu ochrony interesów finansowych Unii wykorzystywano wszystkie środki.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

- (5) W rozporządzeniu (UE) 2017/1939 nałożono na Urząd, a także instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz właściwe organy państw członkowskich obowiązek informowania Prokuratury Europejskiej bez zbędnej zwłoki o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego, w sprawie którego Prokuratura Europejska może wykonywać swoją właściwość. Ponieważ kompetencje Urzędu obejmują prowadzenie dochodzeń administracyjnych w sprawie nadużyć finansowych, korupcji oraz wszelkiej innej nielegalnej działalności na szkodę interesów finansowych Unii, Urząd jest najlepiej umocowany i doskonale przygotowany, by pełnić rolę partnera Prokuratury Europejskiej i jej uprzywilejowanego źródła informacji.
- (6) Przesłanki wskazujące na możliwość popełnienia czynu zabronionego wchodzącego w zakres właściwości Prokuratury Europejskiej mogą znajdować się we wstępnych zarzutach otrzymanych przez Urząd lub pojawić się dopiero w toku dochodzenia administracyjnego wszczętego przez Urząd w oparciu o podejrzenie wystąpienia nieprawidłowości administracyjnej. Aby wywiązać się z obowiązku przekazywania informacji Prokuraturze Europejskiej, Urząd powinien zatem informować o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego na każdym etapie przed wszczęciem lub w toku prowadzonych dochodzeń.
- (7) W rozporządzeniu (UE) 2017/1939 określono minimalne wymagane elementy, które mają się znaleźć w przekazywanych informacjach. W celu potwierdzenia tych elementów i zgromadzenia niezbędnych informacji konieczne może okazać się przeprowadzenie przez Urząd wstępnej oceny zarzutów. Urząd powinien przeprowadzić taką ocenę szybko oraz za pomocą środków, które nie powodują ryzyka stwarzającego zagrożenie dla ewentualnego przyszłego postępowania przygotowawczego. Po zakończeniu oceny Urząd powinien poinformować Prokuraturę Europejską, jeżeli wystąpiło podejrzenie popełnienia przestępstwa wchodzącego w zakres jej właściwości.

- (8) Biorąc pod uwagę wiedzę fachową Urzędu, instytucje, organy, urzędy i agencje Unii ustanowione Traktatami lub na ich podstawie (zwane dalej „instytucjami, organami, urzędami i agencjami”) powinny mieć możliwość skorzystania z pomocy Urzędu w przeprowadzeniu wstępnej oceny zarzutów, o których zostały poinformowane.
- (9) Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Urząd nie powinien co do zasady wszczynać dochodzenia administracyjnego, które byłoby równoległe do postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Europejską dotyczącego tych samych okoliczności faktycznych. W pewnych przypadkach ochrona interesów finansowych Unii może jednak wymagać przeprowadzenia przez Urząd – przed zakończeniem postępowania karnego wszczętego przez Prokuraturę Europejską – uzupełniającego dochodzenia administracyjnego w celu stwierdzenia, czy istnieje konieczność podjęcia środków zapobiegawczych, czy też należy podjąć działania finansowe, dyscyplinarne lub administracyjne. Takie dochodzenie uzupełniające może być zasadne między innymi w celu odzyskania kwot należnych na rzecz budżetu Unii, które podlegają przepisom szczególnym dotyczącym przedawnienia, gdy kwoty obciążone ryzykiem są bardzo wysokie lub gdy istnieje potrzeba zastosowania środków administracyjnych w celu uniknięcia dalszych wydatków w ryzykownych sytuacjach.
- (10) Do celów zastosowania wymogu niepowielania postępowań przygotowawczych i dochodzeń pojęcie „te same okoliczności faktyczne” powinno oznaczać, w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) dotyczącego zasady *ne bis in idem*, że istotne fakty objęte postępowaniem przygotowawczym i dochodzeniem są tożsame lub zasadniczo te same, i być rozumiane w tym sensie, że istnieje zbiór konkretnych okoliczności, które są nierozzerwalnie związane w czasie i przestrzeni.

- (11) Rozporządzenie (UE) 2017/1939 stanowi, że Prokuratura Europejska może zwrócić się do Urzędu o przeprowadzenie uzupełniających dochodzeń administracyjnych. W przypadku braku takiego wniosku wszczęcie takich dochodzeń uzupełniających powinno być możliwe z inicjatywy własnej Urzędu, na warunkach szczególnych i po zasięgnięciu opinii Prokuratury Europejskiej. W szczególności Prokuratura Europejska powinna móc sprzeciwić się wszczęciu lub kontynuowaniu dochodzenia przez Urząd lub podjęciu przez Urząd określonych czynności związanych z dochodzeniem, w szczególności mając na uwadze zachowanie skuteczności postępowania przygotowawczego i uprawnień Prokuratury Europejskiej. Urząd powinien powstrzymać się od podejmowania czynności, co do których Prokuratura Europejska zgłosiła sprzeciw. Jeżeli Urząd wszczyna dochodzenie w przypadku braku takiego sprzeciwu, powinien prowadzić takie dochodzenie w stałym porozumieniu z Prokuraturą Europejską.
- (12) Urząd powinien aktywnie wspierać postępowania przygotowawcze Prokuratury Europejskiej. W tym zakresie Prokuratura Europejska powinna mieć możliwość zwrócenia się do Urzędu o wsparcie lub uzupełnienie prowadzonych przez nią postępowań przygotowawczych w drodze wykonywania uprawnień określonych w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013. Urząd powinien zapewnić takie wsparcie w granicach swoich uprawnień i w ramach określonych w tym rozporządzeniu.

- (13) W celu zapewnienia efektywnej koordynacji, współpracy i przejrzystości Urząd i Prokuratura Europejska powinny stale wymieniać informacje. Wymiana informacji przed wszczęciem dochodzenia przez Urząd lub postępowania przygotowawczego przez Prokuraturę Europejską ma szczególne znaczenie dla zapewnienia prawidłowej koordynacji między ich odpowiednimi działaniami, zagwarantowania komplementarności oraz uniknięcia powielania działań. W tym celu Urząd i Prokuratura Europejska powinny korzystać z funkcji trafieniowych (figuruje / nie figuruje) w swoich systemach zarządzania sprawami. Urząd i Prokuratura Europejska powinny określić procedury i warunki tej wymiany informacji w zawartych przez siebie porozumieniach roboczych. W celu zapewnienia prawidłowego stosowania przepisów, które zmierzają do niepowielania działań i zapewnienia komplementarności, Urząd i Prokuratura Europejska powinny uzgodnić terminy wzajemnej wymiany informacji.
- (14) W sprawozdaniu z oceny Komisji z dnia 2 października 2017 r. dotyczącym stosowania rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 (zwanym dalej „sprawozdaniem z oceny Komisji”) stwierdzono, że wprowadzone w 2013 r. zmiany regulacji prawnych pociągnęły za sobą wyraźne usprawnienia w zakresie prowadzenia dochodzeń, współpracy z partnerami i praw osób objętych dochodzeniem. Jednocześnie w sprawozdaniu z oceny Komisji podkreślono pewne niedociągnięcia, które odbijają się na skuteczności i efektywności dochodzeń.

- (15) Najbardziej oczywiste ustalenia zawarte w sprawozdaniu z oceny Komisji należy uwzględnić w drodze zmiany rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013. Dokonanie tej zmiany jest konieczne w krótkim okresie, aby wzmocnić ramy dochodzeń prowadzonych przez Urząd w celu zachowania silnej pozycji i pełnej funkcjonalności Urzędu, dzięki czemu będzie mógł on uzupełniać oparte na prawie karnym podejście Prokuratury Europejskiej dochodzeniami administracyjnymi, bez zmiany kompetencji ani uprawnień Urzędu. Zmiana ta dotyczy przede wszystkim obszarów, w których brak jasności rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 mógłby utrudniać skuteczne prowadzenie dochodzeń przez Urząd, na przykład w zakresie przeprowadzania kontroli na miejscu i inspekcji, możliwości dostępu do informacji dotyczących rachunków bankowych lub dopuszczalności sporządzanych przez Urząd raportów ze spraw jako dowodu w postępowaniach administracyjnych lub sądowych.

- (16) Zmiana rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 nie wpływa na gwarancje proceduralne mające zastosowanie w ramach dochodzeń. Urząd jest związany gwarancjami proceduralnymi określonymi w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniu Rady (Euratom, WE) nr 2185/96¹ oraz Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Regulacje te wymagają, aby Urząd prowadził dochodzenia w sposób obiektywny, bezstronny i z poszanowaniem zasady poufności, gromadził zarówno dowody obciążające osoby objęte dochodzeniem, jak i dowody na ich korzyść oraz by przeprowadzał czynności dochodzeniowe na podstawie pisemnego upoważnienia i po przeprowadzeniu kontroli zgodności z prawem. Urząd jest zobowiązany do zapewnienia poszanowania praw osób objętych dochodzeniem, w tym zasady domniemania niewinności i prawa do nieskładania zeznań na swoją niekorzyść. Podczas przesłuchania osobie objętej dochodzeniem przysługuje między innymi prawo do obecności wybranej przez siebie osoby, do zatwierdzenia protokołu przesłuchania oraz do posługiwania się dowolnym językiem urzędowym instytucji Unii. Zanim zostaną wyciągnięte wnioski, osobom objętym dochodzeniem przysługuje również prawo do zgłaszania uwag w odniesieniu do faktów dotyczących sprawy.
- (17) Osoby zgłaszające nadużycia finansowe, korupcję oraz wszelką inną nielegalną działalność na szkodę interesów finansowych Unii powinny podlegać ochronie na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937².

¹ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17).

- (18) W przypadku gdy Urząd, na wniosek Prokuratury Europejskiej, podejmuje w ramach swoich kompetencji środki uzupełniające w celu ochrony dopuszczalności dowodów oraz praw podstawowych i gwarancji proceduralnych, a zarazem unikania powielania dochodzeń i postępowań przygotowawczych oraz zapewnienia skutecznej i komplementarnej współpracy, Urząd i Prokuratura Europejska, działając w ścisłej współpracy, powinny zapewniać, aby przestrzegano mających zastosowanie gwarancji procesowych przewidzianych w rozdziale VI rozporządzenia (UE) 2017/1939.
- (19) Urząd jest uprawniony do prowadzenia kontroli na miejscu i inspekcji, podczas których może uzyskać dostęp do pomieszczeń i dokumentacji podmiotów gospodarczych w ramach prowadzonych dochodzeń w sprawie podejrzenia nadużycia finansowego, korupcji lub innego nielegalnego czynu na szkodę interesów finansowych Unii. Takie kontrole na miejscu i inspekcje są prowadzone zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 oraz z rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96, które w niektórych przypadkach uzależniają możliwość korzystania z tych uprawnień od warunków określonych w prawie krajowym. W sprawozdaniu z oceny Komisji stwierdzono, że zakres, w jakim ma zastosowanie prawo krajowe, nie jest wystarczająco jasny i w rezultacie uniemożliwia Urzędowi skuteczne prowadzenie dochodzeń.
- (20) Należy zatem wyjaśnić, w jakich przypadkach w toku prowadzonych przez Urząd dochodzeń ma być stosowane prawo krajowe, nie zmieniając uprawnień Urzędu ani sposobu funkcjonowania rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 w odniesieniu do państw członkowskich, odzwierciedlając wyrok Sądu z dnia 3 maja 2018 r. w sprawie T-48/16, *Sigma Orionis SA przeciwko Komisji Europejskiej*¹.

¹ Wyrok Sądu (pierwsza izba) z dnia 3 maja 2018 r. *Sigma Orionis SA przeciwko Komisji Europejskiej*, Sprawa T-48/16, ECLI:EU:T:2018:245.

- (21) W sytuacjach, w których dany podmiot gospodarczy poddaje się kontroli na miejscu i inspekcji, prowadzenie przez Urząd kontroli na miejscu i inspekcji powinno podlegać jedynie prawu Unii. Pozwoliłoby to Urzędowi na wykonywanie jego uprawnień dochodzeniowych w sposób skuteczny i spójny we wszystkich państwach członkowskich, mając na celu przyczynianie się do wysokiego poziomu ochrony interesów finansowych Unii w całej Unii zgodnie z art. 325 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
- (22) W sytuacjach, w których Urząd musi oprzeć się na wsparciu ze strony właściwych organów państw członkowskich, w szczególności gdy podmiot gospodarczy opiera się kontroli na miejscu i inspekcji, państwa członkowskie powinny zapewnić skuteczność działań prowadzonych przez Urząd oraz udzielać niezbędnego wsparcia zgodnie z właściwymi przepisami krajowego prawa procesowego. Kierując się ochroną interesów finansowych Unii Komisja powinna uwzględnić brak współpracy państwa członkowskiego z Urzędem przy podejmowaniu decyzji o odzyskaniu środków, stosując w stosunku do państwa członkowskiego korekty finansowe, zgodnie z mającym zastosowanie prawem Unii.

- (23) Na podstawie rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 Urząd może zawierać porozumienia administracyjne z właściwymi organami państw członkowskich, takimi jak jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych oraz instytucje, organy, urzędy i agencje, w celu określenia zasad współpracy na podstawie tego rozporządzenia, w szczególności w odniesieniu do przekazywania informacji, prowadzenia dochodzeń i działań następczych.
- (24) Należy zmienić rozporządzenie (UE, Euratom) nr 883/2013 w celu wprowadzenia obowiązku współpracy podmiotów gospodarczych z Urzędem zgodnie z ustanowionym w rozporządzeniu (Euratom, WE) nr 2185/96 obowiązkiem podmiotów gospodarczych do udzielania dostępu – na potrzeby kontroli na miejscu i inspekcji – do pomieszczeń, gruntów, środków transportu i innych nieruchomości wykorzystywanych w celach prowadzenia działalności gospodarczej, a także z obowiązkiem ustanowionym w art. 129 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046¹, zgodnie z którym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, mają w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, w tym w kontekście dochodzeń prowadzonych przez Urząd.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

- (25) W ramach takiego obowiązku współpracy Urząd powinien mieć możliwość zwrócenia się o stosowne informacje do podmiotów gospodarczych w przypadkach, w których mogły być one zaangażowane w sprawę będącą przedmiotem dochodzenia lub mogą posiadać takie informacje. Odpowiadając na takie wnioski, podmioty gospodarcze nie powinny być zobowiązane do składania zeznań na swoją niekorzyść, ale powinny być zobowiązane do udzielenia odpowiedzi na pytania o stan faktyczny i do przedstawienia dokumentów, nawet w przypadku, gdy informacje te mogą zostać wykorzystane do stwierdzenia, że podmiot gospodarczy udzielający informacji lub inny podmiot gospodarczy prowadzi nielegalną działalność. W celu zapewnienia skuteczności dochodzeń w kontekście obecnych praktyk roboczych Urząd powinien mieć możliwość zwrócenia się o dostęp do informacji zawartych w urządzeniach prywatnych wykorzystywanych do celów służbowych. Udzielenie Urzędowi takiego dostępu powinno podlegać takim samym warunkom i dotyczyć takiego samego zakresu, jakie mają zastosowanie w przypadku krajowych organów kontrolnych, i powinno mieć miejsce tylko wówczas, gdy Urząd ma uzasadnione podstawy, by podejrzewać, że zawartość takich urządzeń może być istotna dla danego dochodzenia, zgodnie z zasadami konieczności i proporcjonalności, oraz powinno dotyczyć wyłącznie informacji istotnych dla danego dochodzenia.

- (26) Podmioty gospodarcze powinny mieć możliwość posługiwania się dowolnym językiem urzędowym państwa członkowskiego, w którym ma miejsce kontrola, oraz powinny mieć prawo do obecności wybranej przez siebie osoby, w tym osoby z zewnątrz służącej radą prawną, podczas kontroli na miejscu i inspekcji. Obecność osoby służącej radą prawną nie powinna jednak stanowić warunku prawnego ważności kontroli na miejscu i inspekcji. Aby zapewnić skuteczność kontroli na miejscu i inspekcji, w szczególności w odniesieniu do ryzyka zaginięcia dowodów, Urząd powinien mieć możliwość uzyskania dostępu do wykorzystywanych w celach prowadzenia działalności gospodarczej pomieszczeń, gruntów, środków transportu lub innych nieruchomości bez czekania, aż podmiot gospodarczy skonsultuje się z osobą służącą mu radą prawną. Urząd powinien akceptować jedynie krótkie, uzasadnione opóźnienie w oczekiwaniu na konsultację z osobą służącą radą prawną przed rozpoczęciem kontroli na miejscu i inspekcji. Jakikolwiek opóźnienie tego rodzaju powinno być ograniczone do absolutnego minimum.
- (27) Aby zapewnić przejrzystość podczas przeprowadzania kontroli na miejscu i inspekcji Urząd powinien przekazać podmiotom gospodarczym odpowiednie informacje na temat ich obowiązku współpracy oraz konsekwencji wynikających z odmowy współpracy, a także na temat mającej zastosowanie procedury, w tym gwarancji proceduralnych.

(28) W dochodzeniach wewnętrznych oraz – w razie potrzeby – w dochodzeniach zewnętrznych Urząd ma dostęp do wszelkich stosownych informacji będących w posiadaniu instytucji, organów, urzędów i agencji. Jak zasugerowano w sprawozdaniu z oceny Komisji – aby uwzględnić postęp technologiczny – należy doprecyzować, że taki dostęp powinien być możliwy niezależnie od tego, na jakim rodzaju nośnika przechowywane są takie informacje lub dane. W toku dochodzeń wewnętrznych Urząd powinien mieć możliwość zwrócenia się o dostęp do informacji zawartych w urządzeniach prywatnych wykorzystywanych do celów służbowych w sytuacjach, gdy ma uzasadnione podstawy, by podejrzewać, że treść tych informacji może być istotna dla danego dochodzenia. Odpowiednie instytucje, organy, urzędy i agencje powinny mieć możliwość uzależnienia dostępu Urzędu do informacji od spełnienia warunków szczególnych. Dostęp ten powinien być zgodny z zasadami konieczności i proporcjonalności oraz powinien dotyczyć wyłącznie informacji istotnych dla danego dochodzenia. W celu zagwarantowania Urzędowi dostępu na skutecznym i spójnym poziomie, a także w celu zagwarantowania osobom objętym dochodzeniem wysokiego poziomu ochrony praw podstawowych, instytucje, organy, urzędy i agencje powinny zapewnić spójność przepisów dotyczących dostępu do urządzeń prywatnych przyjmowanych przez różne instytucje, organy, urzędy i agencje, aby zapewnić równe warunki zgodnie z porozumieniem międzyinstytucjonalnym z dnia 25 maja 1999 r. między Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Wspólnot Europejskich dotyczącym dochodzeń wewnętrznych prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF)¹.

¹ Dz.U. L 136 z 31.5.1999, s. 15.

- (29) Aby zapewnić bardziej spójne regulacje dotyczące prowadzonych przez Urząd dochodzeń, należy jeszcze bardziej ujednoczyć przepisy mające zastosowanie do dochodzeń wewnętrznych i zewnętrznych w celu usunięcia pewnych niespójności, które zostały wskazane w sprawozdaniu z oceny Komisji, w przypadku gdy rozbieżność przepisów nie jest uzasadniona. Przykładowo raporty i zalecenia sporządzone w następstwie dochodzenia zewnętrznego powinny być przekazywane, w razie potrzeby, zainteresowanym instytucjom, organom, urzędom lub agencjom, aby podjęły one właściwe działania, jak ma to miejsce w przypadku dochodzeń wewnętrznych. W zakresie, w jakim pozwalają na to jego kompetencje, Urząd powinien wspierać zainteresowane instytucje, organy, urzędy lub agencje w prowadzeniu działań następczych będących wynikiem jego zaleceń. W przypadku gdy Urząd nie wszczyna dochodzenia, powinien mieć możliwość przekazywania odpowiednich informacji organom państw członkowskich lub instytucjom, organom, urzędom lub agencjom, aby podjęły odpowiednie działania. Urząd powinien przekazywać takie informacje w przypadku, gdy postanowi nie wszczynać dochodzenia, mimo że istnieje wystarczające podejrzenie nadużycia finansowego, korupcji lub wszelkiej innej nielegalnej działalności na szkodę interesów finansowych Unii. Zanim Urząd przekaże takie informacje, powinien należycie rozważyć, czy ewentualnie nie zakłóci to toczących się postępowań przygotowawczych prowadzonych przez Prokuraturę Europejską.

- (30) Z uwagi na dużą różnorodność krajowych ram instytucjonalnych państwa członkowskie, zgodnie z zasadą lojalnej współpracy, powinny mieć możliwość wskazania Urzędowi organów uprawnionych do podejmowania działań na podstawie zaleceń Urzędu oraz organów, którym należy przekazywać informacje, do wykorzystania w celach finansowych, statystycznych, monitorowania, na potrzeby wykonywania przez te organy stosownych zadań. Do tych organów zaliczać się mogą krajowe jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem TSUE zalecenia Urzędu zawarte w jego raportach nie mają wiążących skutków prawnych dla takich organów państw członkowskich ani dla instytucji, organów, urzędów i agencji.
- (31) Urząd powinien dysponować niezbędnymi środkami, by śledzić przepływ pieniędzy w celu ujawnienia trybu postępowania typowego dla wielu zachowań mających charakter nadużycia. Dzięki współpracy z organami krajowymi i wsparciu z ich strony Urząd może uzyskiwać informacje o rachunkach bankowych, będące w posiadaniu instytucji kredytowych z szeregu państw członkowskich, które są istotne dla prowadzonych przez Urząd działań dochodzeniowych. Aby zapewnić stosowanie skutecznego podejścia w całej Unii, w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013 należy doprecyzować, że właściwe organy krajowe, w ramach ogólnego obowiązku udzielania wsparcia Urzędowi, są zobowiązane do przekazywania Urzędowi informacji dotyczących rachunków bankowych. Państwa członkowskie powinny wskazać Komisji właściwe organy, za pośrednictwem których ma się odbywać taka współpraca. Udzielając takiego wsparcia Urzędowi, krajowe organy powinny działać zgodnie z takimi samymi warunkami, jakie mają zastosowanie w przypadku właściwych organów krajowych danego państwa członkowskiego.

- (32) Do celów ochrony i poszanowania gwarancji proceduralnych i praw podstawowych, Komisja powinna utworzyć wewnętrzne stanowisko kontrolera gwarancji proceduralnych (zwanego dalej „kontrolerem”), które – ze względu na efektywne wykorzystanie zasobów – powinno być administracyjnie powiązane z Komitetem Nadzoru i dysponować odpowiednimi zasobami. Kontroler powinien rozpatrywać skargi w sposób w pełni niezależny, również od Komitetu Nadzoru i Urzędu, oraz powinien mieć dostęp do wszelkich informacji, które są mu niezbędne do pełnienia obowiązków.
- (33) Osoba objęta dochodzeniem powinna mieć możliwość wniesienia do kontrolera skargi dotyczącej przestrzegania przez Urząd gwarancji proceduralnych, a także z powodu naruszenia przepisów mających zastosowanie do dochodzeń Urzędu, w szczególności naruszenia wymogów proceduralnych oraz praw podstawowych. W tym celu należy ustanowić procedurę postępowania ze skargami. Kontroler powinien być odpowiedzialny za wydawanie zaleceń w odpowiedzi na takie skargi oraz, w razie potrzeby, za proponowanie rozwiązań kwestii zgłaszanych w skargach. Kontroler powinien rozpatrywać skargi w ramach szybkich postępowań kontradyktoryjnych, umożliwiając Urzędowi kontynuowanie toczącego się dochodzenia. Kontroler powinien umożliwić skarżącemu i Urzędowi przedkładanie uwag dotyczących kwestii zgłoszonych w skardze lub ich rozstrzygnięcie. Dyrektor generalny powinien podejmować odpowiednie działania w sposób wskazany w zaleceniu kontrolera. Dyrektor generalny powinien mieć możliwość, w należycie uzasadnionych przypadkach, odstąpienia od zalecenia kontrolera. Uzasadnienie odstąpienia od zaleceń kontrolera należy załączyć do raportu końcowego z dochodzenia.

- (34) Aby zwiększyć przejrzystość i rozliczalność, kontroler w swoim corocznym sprawozdaniu powinien przedstawiać informacje na temat procedury postępowania ze skargami. W sprawozdaniu rocznym należy w szczególności poinformować o liczbie otrzymanych skarg, rodzajach naruszonych wymogów proceduralnych i praw podstawowych, czynnościach, których dotyczyły, oraz, w miarę możliwości, o środkach następczych podjętych przez Urząd.
- (35) Wczesne przekazywanie informacji przez Urząd na potrzeby przyjęcia środków zapobiegawczych jest jednym z zasadniczych narzędzi ochrony interesów finansowych Unii. Aby zapewnić ścisłą współpracę między Urzędem a instytucjami, organami, urzędami i agencjami w tej kwestii, instytucje, organy, urzędy i agencje powinny mieć możliwość zasięgnięcia w dowolnym momencie opinii Urzędu w celu podjęcia ewentualnej decyzji w sprawie odpowiednich środków zapobiegawczych, w tym środków zabezpieczających dowody.

- (36) Raporty sporządzone przez Urząd stanowią dowód w postępowaniach administracyjnych lub sądowych, który jest dopuszczalny w taki sam sposób i zgodnie z takimi samymi warunkami co raporty urzędowe sporządzone przez krajowych kontrolerów administracyjnych. Zgodnie ze sprawozdaniem z oceny Komisji zasada ta nie zapewnia w wystarczający sposób skuteczności działań Urzędu w niektórych państwach członkowskich. Aby zwiększyć skuteczność i spójne wykorzystywanie raportów Urzędu, w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013 należy ustanowić przepis, zgodnie z którym takie raporty są dopuszczalne w postępowaniach sądowych o charakterze innym niż karny przed sądami krajowymi, jak również w postępowaniach administracyjnych w państwach członkowskich. W przypadku krajowych postępowań sądowych o charakterze karnym nadal powinna mieć zastosowanie zasada, zgodnie z którą raporty Urzędu są równoważne z raportami krajowych kontrolerów administracyjnych. W rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013 należy również ustanowić przepis, zgodnie z którym raporty sporządzone przez Urząd w postępowaniach administracyjnych i sądowych są dopuszczalne na poziomie unijnym.

- (37) Rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 wprowadzone zostały w państwach członkowskich jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych w celu ułatwienia skutecznej współpracy i wymiany informacji między Urzędem a państwami członkowskimi, w tym również wymiany informacji o charakterze operacyjnym. W sprawozdaniu z oceny Komisji stwierdzono, że jednostki te wniosły pozytywny wkład w pracę Urzędu. W sprawozdaniu z oceny Komisji wskazano również, że należy bardziej doprecyzować rolę tych jednostek koordynujących zwalczanie nadużyć finansowych w celu zapewnienia, aby Urząd otrzymywał niezbędne wsparcie mające zapewnić skuteczność prowadzonych dochodzeń, a jednocześnie pozostawić w gestii poszczególnych państw członkowskich kwestie organizacji jednostek koordynujących zwalczanie nadużyć finansowych oraz przysługujących im uprawnień. W tym zakresie jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych powinny móc zapewniać Urzędowi – przed rozpoczęciem dochodzenia wewnętrznego lub zewnętrznego, w czasie jego trwania lub po jego zakończeniu – niezbędne wsparcie lub je koordynować, aby Urząd mógł skutecznie wykonywać swoje zadania.

- (38) Spoczywający na Urzędzie obowiązek zapewnienia państwom członkowskim wsparcia w celu koordynowania podejmowanych przez nie działań na rzecz ochrony interesów finansowych Unii jest jednym z kluczowych elementów jego kompetencji w zakresie wspierania transgranicznej współpracy państw członkowskich. Należy ustanowić bardziej szczegółowe przepisy, aby ułatwić Urzędowi prowadzenie działań koordynacyjnych oraz współpracę w tym kontekście z organami państw członkowskich, państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi. Przepisy te powinny pozostawać bez uszczerbku dla wykonywania przez Urząd uprawnień powierzonych Komisji w przepisach szczegółowych regulujących wzajemną pomoc między organami administracyjnymi państw członkowskich oraz współpracę między tymi organami i Komisją, w szczególności bez uszczerbku dla rozporządzenia Rady (WE) nr 515/97¹ oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 608/2013² a także działań koordynacyjnych dotyczących europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.
- (39) Należy doprecyzować, że w przypadku gdy właściwe organy państw członkowskich, w tym jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych, działają we współpracy z Urzędem lub innymi właściwymi organami na rzecz ochrony interesów finansowych Unii, pozostają one związane prawem krajowym.

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 515/97 z dnia 13 marca 1997 r. w sprawie wzajemnej pomocy między organami administracyjnymi państw członkowskich i współpracy między państwami członkowskimi a Komisją w celu zapewnienia prawidłowego stosowania przepisów prawa celnego i rolnego (Dz.U. L 82 z 22.3.1997, s. 1).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 608/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1383/2003 (Dz.U. L 181 z 29.6.2013, s. 15).

- (40) Aby wzmocnić dostępne mechanizmy współpracy w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, w odniesieniu do działań koordynacyjnych jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych powinny mieć możliwość udzielania wsparcia Urzędowi, a także wzajemnej współpracy.
- (41) Właściwe organy państw członkowskich oraz instytucje, organy, urzędy i agencje powinny podejmować działania wskazane w zaleceniu Urzędu. Aby umożliwić Urzędowi działania następcze w odniesieniu do prowadzonych spraw, w przypadku gdy Urząd wydaje zalecenia sądowe skierowane do krajowych organów ścigania danego państwa członkowskiego, państwo członkowskie powinno, na wniosek Urzędu, przekazać Urzędowi ostateczne orzeczenie sądu krajowego. Aby niezależność sądów została w pełni zachowana, takie przekazanie powinno nastąpić dopiero po ostatecznym rozstrzygnięciu stosownego postępowania sądowego i po opublikowaniu ostatecznego orzeczenia sądu.
- (42) W celu uzupełnienia przepisów proceduralnych dotyczących prowadzenia dochodzeń, które określono w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013, Urząd powinien ustanowić wytyczne dla pracowników Urzędu w sprawie procedur dochodzeń.

- (43) Należy doprecyzować, że Urząd może uczestniczyć we wspólnych zespołach dochodzeniowo-śledczych utworzonych zgodnie z prawem Unii oraz że jest uprawniony do wymiany uzyskanych w ten sposób informacji operacyjnych. Wykorzystanie takich informacji podlega warunkom i gwarancjom ustanowionym w przepisach prawa Unii, na podstawie których utworzono wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze. W przypadku gdy Urząd uczestniczy w takich wspólnych zespołach dochodzeniowo-śledczych, udziela wsparcia i przyjmuje rolę partnera, z zastrzeżeniem ograniczeń prawnych, które mogą istnieć na poziomie prawa Unii lub prawa krajowego.
- (44) Nie później niż pięć lat od daty określonej zgodnie z art. 120 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE) 2017/1939, Komisja powinna dokonać oceny stosowania rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013, w szczególności w odniesieniu do skuteczności współpracy między Urzędem a Prokuraturą Europejską, w celu stwierdzenia, czy na podstawie doświadczenia dotyczącego tej współpracy uzasadnione jest wprowadzenie zmian. Komisja powinna przedstawić w stosownym przypadku nowy kompleksowy wniosek ustawodawczy nie później niż dwa lata po dokonaniu tej oceny.

- (45) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie wzmocnienie ochrony interesów finansowych Unii poprzez dostosowanie funkcjonowania Urzędu w związku z ustanowieniem Prokuratury Europejskiej oraz poprzez zwiększenie skuteczności dochodzeń prowadzonych przez Urząd, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest – poprzez przyjęcie przepisów regulujących stosunki między Urzędem i Prokuraturą Europejską w celu zwiększenia skuteczności prowadzenia przez nie dochodzeń i postępowań przygotowawczych – jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (46) Niniejsze rozporządzenie nie zmienia uprawnień i obowiązków państw członkowskich w zakresie przyjmowania środków mających na celu zwalczanie nadużyć finansowych, korupcji oraz wszelkiej innej nielegalnej działalności na szkodę interesów finansowych Unii.

- (47) Zgodnie z art. 28 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady¹ zasięgnięto opinii Europejskiego Inspektora Ochrony Danych, który wydał ją dnia 23 lipca 2018 r.².
- (48) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE, Euratom) nr 883/2013,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

¹ Rozporządzenie (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych (Dz.U. L 8 z 12.1.2001, s. 1).

² Dz.U. C

Artykuł 1

W rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:
 - a) ust. 3 lit. d) otrzymuje brzmienie:
 - „d) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679*;
 - e) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 (UE) 2018/1725**.

* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

** Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).”;

b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„4a. Urząd nawiązuje i utrzymuje bliskie stosunki z Prokuraturą Europejską ustanowioną w ramach wzmocnionej współpracy rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939*. Podstawą tych stosunków jest wzajemna współpraca, wymiana informacji, komplementarność i unikanie powielania działań. Mają one na celu w szczególności zapewnienie – poprzez komplementarność zakresów kompetencji Urzędu i Prokuratury Europejskiej oraz poprzez wsparcie udzielane Prokuraturze Europejskiej przez Urząd – aby w celu ochrony interesów finansowych Unii wykorzystywano wszystkie dostępne środki.

* Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).”;

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Do celów stosowania niniejszego rozporządzenia właściwe organy państw członkowskich oraz instytucje, organy, urzędy i agencje mogą zawierać porozumienia administracyjne z Urzędem. Takie porozumienia mogą dotyczyć w szczególności przekazywania informacji, prowadzenia dochodzeń i działań następczych.”;

2) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:

a) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) »nadużycia finansowe, korupcja oraz wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii« ma takie znaczenie, jakie stosuje się do tego pojęcia w stosownych aktach Unii, zaś pojęcie »wszelka inna nielegalna działalność« obejmuje nieprawidłowość w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95;”;

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) »dochodzenia administracyjne« (»dochodzenia«) oznaczają wszelkie inspekcje, kontrole lub inne środki podejmowane przez Urząd zgodnie z art. 3 i 4 z myślą o osiągnięciu celów określonych w art. 1 oraz – w razie potrzeby – stwierdzeniu nieprawidłowego charakteru działalności objętej dochodzeniem; dochodzenia te nie mają wpływu na uprawnienia Prokuratury Europejskiej lub właściwych organów państw członkowskich do wszczynania i prowadzenia postępowań karnych;”;

c) dodaje się pkt w brzmieniu:

„8) »członek instytucji« oznacza posła do Parlamentu Europejskiego, członka Rady Europejskiej, przedstawiciela państwa członkowskiego na szczeblu ministerialnym w Radzie, członka Komisji, członka Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), członka Rady Prezesów Europejskiego Banku Centralnego lub członka Trybunału Obrachunkowego w odniesieniu do obowiązków nałożonych prawem Unii w kontekście zadań, które wykonują w tej roli.”;

3) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 3

Dochodzenia zewnętrzne

1. W obszarach, o których mowa w art. 1, Urząd przeprowadza kontrole na miejscu i inspekcje w państwach członkowskich oraz – zgodnie z obowiązującymi umowami o współpracy i wzajemnej pomocy oraz innymi obowiązującymi instrumentami prawnymi – w państwach trzecich i w pomieszczeniach organizacji międzynarodowych.

2. Urząd przeprowadza kontrole na miejscu i inspekcje zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz, w zakresie nieobjętym niniejszym rozporządzeniem, zgodnie z rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96.
3. Podmioty gospodarcze współpracują z Urzędem w toku prowadzonych przez Urząd dochodzeń. Urząd może zwrócić się o udzielenie informacji pisemnych i ustnych, w tym w ramach przesłuchań
4. Jeżeli, zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu, dany podmiot gospodarczy poddaje się kontroli na miejscu i inspekcji prowadzonej na podstawie niniejszego rozporządzenia, art. 2 ust. 4 rozporządzenia (Euratom, WE) nr 2988/95, art. 6 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia (Euratom, WE) nr 2185/96 i art. 7 ust. 1 rozporządzenia (Euratom, WE) nr 2185/96 nie stosuje się w zakresie, w jakim przepisy te wymagają przestrzegania prawa krajowego i w jakim mogą ograniczać dostęp Urzędu do informacji i dokumentacji poprzez konieczność spełnienia takich samych warunków, jakie mają zastosowanie w przypadku krajowych kontrolerów administracyjnych.

5. Na wniosek Urzędu właściwy organ zainteresowanego państwa członkowskiego bez zbędnej zwłoki udziela pracownikom Urzędu wsparcia niezbędnego do skutecznego wykonywania zadań określonych w pisemnym upoważnieniu, o którym mowa w art. 7 ust. 2.

Zainteresowane państwo członkowskie zapewnia, aby pracownicy Urzędu mieli – zgodnie z rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 – dostęp do wszystkich informacji, dokumentów i danych dotyczących sprawy będącej przedmiotem dochodzenia, które są niezbędne do skutecznego i efektywnego przeprowadzenia kontroli na miejscu i inspekcji, a także aby pracownicy mogli zajmować te dokumenty lub dane w celu zapewnienia, aby nie były narażone na zaginięcie. W przypadku gdy urządzenia prywatne są wykorzystywane do celów służbowych, mogą one stanowić przedmiot inspekcji Urzędu. Urząd poddaje takie urządzenia inspekcji wyłącznie na takich samych warunkach i w takim samym zakresie, w jakim do prowadzenia postępowań dotyczących urządzeń prywatnych uprawnione są krajowe organy kontrolne oraz jeżeli Urząd ma uzasadnione podstawy, by podejrzewać, że zawartość urządzeń może być istotna dla danego dochodzenia.

6. W przypadku gdy pracownicy Urzędu stwierdzą, że podmiot gospodarczy opiera się poddaniu się kontroli na miejscu i inspekcji prowadzonej na podstawie niniejszego rozporządzenia, a mianowicie gdy podmiot gospodarczy odmawia udzielenia Urzędowi koniecznego dostępu do swoich pomieszczeń lub innych nieruchomości wykorzystywanych do celów działalności gospodarczej, zataja informacje lub uniemożliwia przeprowadzenie działań, które Urząd musi wykonać w toku kontroli na miejscu i inspekcji, właściwe organy, w tym w stosownych przypadkach organy ścigania zainteresowanego państwa członkowskiego, udzielają pracownikom Urzędu niezbędnego wsparcia, aby umożliwić Urzędowi przeprowadzenie kontroli na miejscu i inspekcji w sposób skuteczny i bez zbędnej zwłoki.

Udzielając wsparcia zgodnie z niniejszym ustępem lub ust. 5, właściwe organy państw członkowskich działają zgodnie z przepisami krajowymi mającymi zastosowanie do zainteresowanego właściwego organu. Jeżeli takie wsparcie wymaga zgodnie z prawem krajowym zgody organu sądowego, występuje się o taką zgodę.

7. Urząd prowadzi kontrole na miejscu i inspekcje po przedstawieniu pisemnego upoważnienia zgodnie z art. 7 ust. 2. Najpóźniej w momencie rozpoczęcia kontroli na miejscu i inspekcji Urząd przekazuje danemu podmiotowi gospodarczemu informacje o procedurze mającej zastosowanie do kontroli na miejscu i inspekcji, w tym o mających zastosowanie gwarancjach proceduralnych, a także o spoczywającym na podmiocie gospodarczym obowiązku współpracy.

8. Urząd, wykonując przyznane mu uprawnienia, przestrzega gwarancji proceduralnych ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu oraz w rozporządzeniu (Euratom, WE) nr 2185/96. Podczas kontroli na miejscu i inspekcji danemu podmiotowi gospodarczemu objętemu dochodzeniem przysługuje prawo do nieskładania zeznań na swoją niekorzyść oraz prawo do obecności wybranej przez niego osoby. Przy składaniu oświadczeń w trakcie kontroli na miejscu i inspekcji podmiotowi gospodarczemu zapewnia się możliwość posługiwania się dowolnym językiem urzędowym państwa członkowskiego, w którym dany podmiot gospodarczy się znajduje. Prawo podmiotu gospodarczego do obecności wybranej osoby nie wpływa na możliwość uzyskania przez Urząd dostępu do pomieszczeń podmiotu gospodarczego i nie może powodować nadmiernego opóźnienia w rozpoczęciu kontroli na miejscu i inspekcji.
9. W przypadku gdy państwo członkowskie nie współpracuje z Urzędem zgodnie z ust. 5 i 6, Komisja może stosować odpowiednie przepisy prawa Unii w celu odzyskania środków związanych z daną kontrolą na miejscu i inspekcją.

10. W ramach swoich zadań dochodzeniowych Urząd przeprowadza kontrole i inspekcje przewidziane w art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95 i w zasadach sektorowych, o których mowa w art. 9 ust. 2 tego rozporządzenia, w państwach członkowskich, oraz – zgodnie z obowiązującymi umowami o współpracy i wzajemnej pomocy oraz innymi obowiązującymi instrumentami prawnymi – w państwach trzecich i w pomieszczeniach organizacji międzynarodowych.
11. W trakcie dochodzenia zewnętrznego Urząd może uzyskać dostęp do wszelkich istotnych informacji i danych związanych ze sprawą będącą przedmiotem dochodzenia – niezależnie od tego, na jakim nośniku są one przechowywane – będących w posiadaniu instytucji, organów, urzędów i agencji, w przypadku gdy jest to niezbędne do stwierdzenia nadużycia finansowego, korupcji lub wszelkiej innej nielegalnej działalności na szkodę interesów finansowych Unii. W tym celu stosuje się art. 4 ust. 2 i 4.
12. Bez uszczerbku dla art. 12c ust. 1, w przypadku gdy przed podjęciem decyzji o wszczęciu lub niewszczęciu dochodzenia zewnętrznego Urząd dysponuje informacjami wskazującymi na nadużycie finansowe, korupcję lub wszelką inną nielegalną działalność na szkodę interesów finansowych Unii, Urząd może poinformować o tym właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich, a także, w razie potrzeby, zainteresowane instytucje, organy, urzędy i agencje.

Bez uszczerbku dla zasad sektorowych, o których mowa w art. 9 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95, właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich zapewniają podjęcie odpowiednich działań, w których może uczestniczyć Urząd, zgodnie z prawem krajowym. Właściwe organy danych państw członkowskich informują Urząd, na wniosek, o podjętych działaniach i o ustaleniach dokonanych na podstawie informacji, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu.”;

4) w art. 4 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1–4 otrzymują brzmienie:

„1. Dochodzenia w instytucjach, organach, urzędach i agencjach w obszarach, o których mowa w art. 1, prowadzi się zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz decyzjami przyjętymi przez te instytucje, organy, urzędy lub agencje (zwane dalej »dochodzeniami wewnętrznymi«).

2. W toku dochodzeń wewnętrznych:

- a) Urząd ma prawo uzyskać natychmiastowy i niezapowiedziany dostęp do wszelkich istotnych informacji i danych związanych ze sprawą będącą przedmiotem dochodzenia – niezależnie od rodzaju nośnika, na jakim są one przechowywane – będących w posiadaniu instytucji, organów, urzędów i agencji, jak również dostęp do ich pomieszczeń. W przypadku gdy urządzenia prywatne są wykorzystywane do celów służbowych, mogą one stanowić przedmiot inspekcji Urzędu. Urząd poddaje takie urządzenia inspekcji wyłącznie w zakresie, w jakim urządzenia są wykorzystywane do celów służbowych, na warunkach określonych w decyzjach przyjętych przez te instytucje, organy, urzędy lub agencje oraz jeżeli Urząd ma uzasadnione podstawy, by podejrzewać, że zawartość urządzeń może być istotna dla danego dochodzenia.

Urząd jest upoważniony do kontrolowania ksiąg rachunkowych instytucji, organów, urzędów i agencji. Urząd może sporządzać kopie i uzyskiwać wyciągi z dowolnych dokumentów lub zawartości dowolnego nośnika danych będących w posiadaniu instytucji, organów, urzędów i agencji oraz, w razie potrzeby, zajmować te dokumenty lub dane w celu zapewnienia, aby nie były narażone na zaginięcie;

- b) Urząd może zwrócić się do urzędników, innych pracowników, członków instytucji lub organów, szefów urzędów lub agencji lub członków personelu o udzielenie informacji ustnych – w tym również w ramach przesłuchań – oraz informacji pisemnych, przy czym informacje te muszą być dokładnie udokumentowane zgodnie z mającymi zastosowanie unijnymi zasadami poufności i zasadami ochrony danych.
3. Zgodnie z takimi samymi przepisami i warunkami, które ustanowiono w art. 3, Urząd może przeprowadzać kontrole na miejscu i inspekcje w pomieszczeniach podmiotów gospodarczych w celu uzyskania dostępu do informacji istotnych dla sprawy będącej przedmiotem dochodzenia w instytucjach, organach, urzędach i agencjach.
4. Instytucje, organy, urzędy i agencje są informowane za każdym razem, gdy pracownicy Urzędu prowadzą dochodzenie wewnętrzne w ich pomieszczeniach, zapoznają się z dokumentami lub danymi lub zwracają się o informacje będące w ich posiadaniu. Bez uszczerbku dla art. 10 i 11 Urząd może w dowolnym momencie przekazać zainteresowanej instytucji, organowi, urzędowi lub agencji informacje uzyskane w toku dochodzeń wewnętrznych.”;

b) ust. 8 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„8. Bez uszczerbku dla art. 12c ust. 1, w przypadku gdy przed podjęciem decyzji o wszczęciu lub niewszczęciu dochodzenia wewnętrznego, Urząd dysponuje informacjami wskazującymi na nadużycie finansowe, korupcję lub wszelką inną nielegalną działalność na szkodę interesów finansowych Unii, Urząd może poinformować o tym zainteresowane instytucje, organy, urzędy lub agencje. Zainteresowane instytucje, organy, urzędy lub agencje informują Urząd, na wniosek, o podjętych działaniach i o ustaleniach dokonanych na podstawie takich informacji.”;

5) w art. 5 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1, 2 i 3 otrzymują brzmienie:

- „1. Bez uszczerbku dla art. 12d, dyrektor generalny może wszcząć dochodzenie, jeśli istnieje wystarczające podejrzenie – które może opierać się na informacjach przekazanych przez stronę trzecią lub anonimowo – nadużycia finansowego, korupcji lub wszelkiej innej nielegalnej działalności na szkodę interesów finansowych Unii. Decyzja o wszczęciu dochodzenia może uwzględniać potrzebę efektywnego wykorzystania zasobów Urzędu oraz potrzebę proporcjonalności stosowanych środków. W przypadku dochodzeń wewnętrznych szczególną uwagę zwraca się na instytucję, organ, urząd lub agencję, które są najlepiej umocowane do ich przeprowadzenia, zważywszy w szczególności na charakter faktów, rzeczywisty lub potencjalny wymiar finansowy sprawy oraz prawdopodobieństwo jakichkolwiek sądowych działań następczych.
2. Dyrektor generalny podejmuje decyzję o wszczęciu dochodzenia, działając z własnej inicjatywy lub na wniosek instytucji, organu, urzędu lub agencji, lub na wniosek państwa członkowskiego.

3. Dopóki dyrektor generalny rozważa, czy wszcząć dochodzenie wewnętrzne na wniosek, o którym mowa w ust. 2, lub dopóki Urząd prowadzi dochodzenie wewnętrzne, zainteresowane instytucje, organy, urzędy lub agencje nie wszczynają równoległych dochodzeń dotyczących tych samych okoliczności faktycznych, chyba że wspólnie z Urzędem postanowiono inaczej.

Niniejszego ustępu nie stosuje się do postępowań przygotowawczych prowadzonych przez Prokuraturę Europejską zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939.”;

- b) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. Jeżeli dyrektor generalny podejmie decyzję o niewszczynaniu dochodzenia, może niezwłocznie przekazać wszelkie istotne informacje, w stosownym przypadku, właściwym organom zainteresowanego państwa członkowskiego, aby podjęły one odpowiednie działania zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym, lub zainteresowanym instytucjom, organom, urządóm lub agencjom, aby podjęły one odpowiednie działania zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do danych instytucji, organów, urzędów lub agencji. W stosownych przypadkach Urząd uzgadnia z daną instytucją, organem, urzędem lub agencją odpowiednie środki mające na celu ochronę poufności źródła informacji, a w razie potrzeby zwraca się o poinformowanie go o podjętych działaniach.

6. W przypadku gdy dyrektor generalny podejmie decyzję o niewszczynaniu dochodzenia, mimo że istnieje wystarczające podejrzenie nadużycia finansowego, korupcji lub wszelkiej innej nielegalnej działalności na szkodę interesów finansowych Unii, niezwłocznie przekazuje informacje, o których mowa w ust. 5.”;

6) w art. 7 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Dyrektor generalny kieruje prowadzeniem dochodzeń, wydając w stosownych przypadkach pisemne polecenia. Dochodzenia są prowadzone pod jego kierownictwem przez wyznaczonych przez niego pracowników Urzędu. Dyrektor generalny nie wykonuje osobiście konkretnych czynności dochodzeniowych.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Właściwe organy państw członkowskich udzielają pracownikom Urzędu niezbędnego wsparcia, aby umożliwić im wypełnianie zadań zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w sposób skuteczny i bez zbędnej zwłoki. Udzielając takiego wsparcia, właściwe organy państw członkowskich działają zgodnie z wszelkimi krajowymi przepisami proceduralnymi mającymi do nich zastosowanie.

- 3a. Na zawierający pisemne uzasadnienie wniosek Urzędu, w odniesieniu do spraw będących przedmiotem dochodzenia, właściwe organy państw członkowskich przekazują Urzędowi, zgodnie z takimi samymi warunkami, jakie mają zastosowanie w przypadku właściwych organów krajowych:
- a) informacje dostępne w scentralizowanych automatycznych mechanizmach, o których mowa w art. 32a ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849*;
 - b) rejestr transakcji, jeżeli jest on bezwzględnie konieczny do celów dochodzenia.

Wniosek Urzędu zawiera uzasadnienie celowości i proporcjonalności danego środka w odniesieniu do charakteru i powagi spraw będących przedmiotem dochodzenia. Wniosek taki może dotyczyć jedynie informacji, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a) i b).

Państwa członkowskie wskazują Komisji właściwe organy do celów określonych w akapicie pierwszym lit. a) i b).

- 3b. Instytucje, organy, urzędy i agencje zapewniają, aby ich urzędnicy, inni pracownicy, członkowie, szefowie i członkowie personelu udzielali pracownikom Urzędu niezbędnego wsparcia, aby umożliwić im wypełniania zadań w sposób skuteczny i bez zbędnej zwłoki.

* Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73).”;

- c) w ust. 6 wprowadza się następujące zmiany:

- (i) akapit pierwszy lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) wszelkie informacje, które mogłyby pomóc zainteresowanym instytucjom, organom, urzędom lub agencjom w podjęciu decyzji dotyczącej odpowiednich administracyjnych środków zapobiegawczych, które mają zostać podjęte w celu ochrony interesów finansowych Unii;”;

(ii) akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Zainteresowane instytucje, organy, urzędy lub agencje mogą w dowolnym momencie zasięgnąć opinii Urzędu w celu podjęcia, w ścisłej współpracy z Urzędem, wszelkich odpowiednich środków zapobiegawczych, w tym również środków zabezpieczających dowody. Zainteresowane instytucje, organy, urzędy lub agencje niezwłocznie informują Urząd o wszelkich podjętych środkach zapobiegawczych.”;

d) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Jeżeli dochodzenie nie może zostać zakończone w terminie 12 miesięcy od jego wszczęcia, dyrektor generalny, po upływie tego 12-miesięcznego okresu, a następnie co sześć miesięcy, składa sprawozdanie Komitetowi Nadzoru, wskazując powody oraz – w stosownych przypadkach – środki naprawcze przewidziane w celu przyspieszenia dochodzenia.”;

7) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 8

Obowiązek informowania Urzędu

1. W obszarach, o których mowa w art. 1, instytucje, organy, urzędy i agencje niezwłocznie przekazują Urzędowi wszelkie informacje dotyczące możliwych przypadków nadużyć finansowych, korupcji lub wszelkiej innej nielegalnej działalności na szkodę interesów finansowych Unii.

W przypadku gdy instytucje, organy, urzędy i agencje przekazują Prokuraturze Europejskiej informacje zgodnie z art. 24 rozporządzenia (UE) 2017/1939, mogą wywiązać się z obowiązku określonego w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, przekazując Urzędowi kopię informacji przekazanych Prokuraturze Europejskiej.

2. Instytucje, organy, urzędy i agencje oraz, o ile nie zabrania tego prawo krajowe, właściwe organy państw członkowskich przekazują niezwłocznie Urzędowi, na jego wniosek lub z własnej inicjatywy, wszelkie będące w ich posiadaniu dokumenty lub informacje dotyczące toczącego się dochodzenia prowadzonego przez Urząd.

Przed wszczęciem dochodzenia przekazują one, na zawierający pisemne uzasadnienie wniosek Urzędu, wszelkie będące w ich posiadaniu dokumenty lub informacje, które są niezbędne, by ocenić zarzuty lub zastosować kryteria wszczęcia dochodzenia określone w art. 5 ust. 1.

3. Instytucje, organy, urzędy i agencje oraz, o ile nie zabrania tego prawo krajowe, właściwe organy państw członkowskich przekazują niezwłocznie Urzędowi, na jego wniosek urzędu lub z własnej inicjatywy, wszelkie inne będące w ich posiadaniu i uznane za istotne informacje, dokumenty lub dane dotyczące zwalczania nadużyć finansowych, korupcji oraz wszelkiej innej nielegalnej działalności na szkodę interesów finansowych Unii.
4. Niniejszego artykułu nie stosuje się do Prokuratury Europejskiej w zakresie tych przestępstw, w przypadku których Prokuratura Europejska może wykonywać swoją właściwość zgodnie z rozdziałem IV rozporządzenia (UE) 2017/1939.

Pozostaje to bez uszczerbku dla możliwości przekazywania Urzędowi przez Prokuraturę Europejską istotnych informacji dotyczących spraw zgodnie z art. 34 ust. 8, art. 36 ust. 6, art. 39 ust. 4 i art. 101 ust. 3 i 4 rozporządzenia (UE) 2017/1939.

5. Przepisy dotyczące przekazywania informacji zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) nr 904/2010* pozostają nienaruszone.

* Rozporządzenie Rady (UE) nr 904/2010 z dnia 7 października 2010 r. w sprawie współpracy administracyjnej oraz zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 268 z 12.10.2010, s. 1).”;

8) w art. 9 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 akapit czwarty otrzymuje brzmienie:

„Wymogi, o których mowa w akapicie drugim i trzecim, nie mają zastosowania do odbierania oświadczeń w trakcie kontroli na miejscu i inspekcji. Gwarancje proceduralne, o których mowa w art. 3 ust. 7 i 8, w szczególności prawo do obecności wybranej przez siebie osoby, mają zastosowanie do osoby objętej dochodzeniem.”;

- b) ust. 4 akapit drugi i trzeci otrzymują brzmienie:

„W tym celu Urząd wysyła osobie objętej dochodzeniem wezwanie do zgłoszenia uwag na piśmie albo podczas przesłuchania z udziałem pracowników wyznaczonych przez Urząd. W wezwaniu podaje się streszczenie faktów dotyczących osoby objętej dochodzeniem oraz informacje wymagane na podstawie art. 15 i 16 rozporządzenia (UE) nr 2018/1725, a także wskazuje się termin na zgłoszenie uwag, przy czym termin ten nie może być krótszy niż 10 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania do zgłoszenia uwag. Termin ten może ulec skróceniu za wyraźną zgodą osoby objętej dochodzeniem lub z należyście uzasadnionych powodów wynikających z pilnego charakteru dochodzenia. W raporcie końcowym z dochodzenia zawiera się wszelkie takie uwagi.

W należyście uzasadnionych przypadkach, w których jest to konieczne dla zachowania poufności dochodzenia lub toczącego się lub przyszłego postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Europejską lub krajowy organ sądowy, dyrektor generalny może – w stosownych przypadkach po zasięgnięciu opinii Prokuratury Europejskiej lub zainteresowanego krajowego organu sądowego – podjąć decyzję o odroczeniu wykonania obowiązku polegającego na wezwaniu osoby objętej dochodzeniem do zgłoszenia uwag.”;

9) dodaje się artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 9a

Kontroler gwarancji proceduralnych

1. Kontrolera gwarancji proceduralnych (zwanego dalej „kontrolerem”) powołuje Komisja zgodnie z procedurą określoną w ust. 2 na nieodnawialną pięcioletnią kadencję. Po upływie kadencji kontroler sprawuje swoją funkcję do czasu powołania jego następcy.
2. Kontroler jest administracyjnie powiązany z Komitetem Nadzoru. Sekretariat Komitetu Nadzoru zapewnia kontrolerowi wszelkie niezbędne wsparcie administracyjne i prawne.
3. Komisja w ramach swojego zatwierzonego budżetu przydziela Komitetowi Nadzoru personel i środki finansowe niezbędne dla kontrolera.
4. W następstwie zaproszenia do zgłaszania kandydatur, opublikowanego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, Komisja sporządza listę kandydatów posiadających odpowiednie kwalifikacje na stanowisko kontrolera. Komisja powołuje kontrolera po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i Rady.

5. Kontroler posiada niezbędne kwalifikacje i doświadczenie w dziedzinie gwarancji proceduralnych.
6. Kontroler pełni swoją funkcję przy zachowaniu całkowitej niezależności, w tym od Urzędu i od Komitetu Nadzoru, a wykonując swoje obowiązki, nie zwraca się o instrukcje ani nie przyjmuje ich od nikogo.
7. Jeżeli kontroler przestaje spełniać warunki wymagane w odniesieniu do wykonywania przez niego obowiązków lub jeżeli kontroler został uznany za winnego poważnego uchybienia, Parlament Europejski, Rada i Komisja mogą za porozumieniem zwolnić kontrolera z pełnienia obowiązków.
8. Działając na podstawie procedury, o której mowa w art. 9b, kontroler monitoruje, czy Urząd przestrzega gwarancji proceduralnych, o których mowa w art. 9, a także przepisów mających zastosowanie do dochodzeń prowadzonych przez Urząd. Kontroler jest odpowiedzialny za rozpatrywanie skarg, o których mowa w art. 9b.
9. Kontroler składa Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji, Komitetowi Nadzoru i Urzędowi coroczne sprawozdania z pełnienia tej funkcji. Kontroler nie odnosi się do indywidualnych spraw będących przedmiotem dochodzeń i zapewnia poufność dochodzeń nawet po ich zakończeniu. Kontroler informuje Komitet Nadzoru o wszelkich systemowych problemach wynikających z jego zaleceń.

Artykuł 9b

Procedura postępowania ze skargami

1. Każda osoba objęta dochodzeniem ma prawo wnieść skargę do kontrolera dotyczącą przestrzegania przez Urząd gwarancji proceduralnych, o których mowa w art. 9, a także z powodu naruszenia przepisów mających zastosowanie do dochodzeń prowadzonych przez Urząd, w szczególności z powodu naruszenia wymogów proceduralnych i praw podstawowych. Wniesienie skargi nie ma skutku zawieszającego w odniesieniu do toczącego się dochodzenia, które jest przedmiotem skargi.
2. Skargi wnosi się w terminie jednego miesiąca od powzięcia przez skarżącego wiadomości o istotnych faktach stanowiących zarzucane naruszenie gwarancji proceduralnych lub przepisów, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. W każdym razie skargi wnosi się nie później niż jeden miesiąc od zakończenia dochodzenia.

Skargi dotyczące terminu, o którym mowa w art. 9 ust. 2 i 4, wnosi się jednak przed upływem terminu dziesięciu dni. o którym mowa w tych przepisach.

3. Kontroler natychmiast informuje dyrektora generalnego po otrzymaniu skargi.

W terminie dziesięciu dni roboczych od dnia otrzymania skargi kontroler ustala, czy spełnione są warunki określone w ust. 1 i 2.

Jeżeli warunki określone w ust. 1 i 2 są spełnione, kontroler wzywa Urząd do podjęcia działań w celu załatwienia skargi i poinformowania kontrolera w odpowiedni sposób w terminie 15 dni roboczych.

Jeżeli warunki określone w ust. 1 i 2 nie są spełnione, kontroler zamyka sprawę i niezwłocznie informuje o tym skarżącego.

4. Bez uszczerbku dla art. 10 Urząd przekazuje kontrolerowi wszelkie niezbędne informacje pozwalające kontrolerowi ocenić, czy skarga jest uzasadniona, a także informacje przydatne dla załatwienia skargi i umożliwiające kontrolerowi wydanie zalecenia.

5. Kontroler wydaje zalecenie na temat sposobu załatwienia skargi niezwłocznie, a w każdym razie w terminie dwóch miesięcy od poinformowania kontrolera przez Urząd o działaniu podjętym przez Urząd w celu załatwienia skargi. W przypadku nieotrzymania informacji w terminie 15 dni, o którym mowa w ust. 2 akapit drugi, kontroler wydaje zalecenie w terminie dwóch miesięcy od upływu tego terminu.

W wyjątkowych przypadkach kontroler może podjąć decyzję o przedłużeniu terminu do wydania zalecenia o kolejne 15 dni roboczych. Kontroler informuje dyrektora generalnego na piśmie o powodach takiego przedłużenia.

Kontroler może zalecić, aby Urząd zmienił lub uchylił swoje zalecenia lub sprawozdania z powodu naruszenia gwarancji proceduralnych, o których mowa w art. 9, lub przepisów mających zastosowanie do dochodzeń prowadzonych przez Urząd, w szczególności z powodu naruszenia wymogów proceduralnych i praw podstawowych.

Przed wydaniem zalecenia kontroler zasięga opinii Komitetu Nadzoru.

Kontroler przedkłada zalecenie Urzędowi i informuje o nim odpowiednio skarżącego.

Jeżeli kontroler nie wyda zalecenia w terminach określonych w niniejszym ustępie, uznaje się, że oddalił on skargę bez wydania zalecenia.

6. Kontroler rozpatruje skargę w postępowaniu kontryktoryjnym bez ingerowania w przebieg toczącego się dochodzenia.

Kontroler może również zwrócić się do świadków o przedstawienie pisemnych lub ustnych wyjaśnień, które uważa za istotne dla ustalenia faktów. Świadkowie mogą odmówić przedstawienia takich wyjaśnień.

7. Dyrektor generalny podejmuje odpowiednie działanie wskazane w zaleceniu. Jeżeli dyrektor generalny podejmie decyzję o niezastosowaniu się do zalecenia kontrolera, powiadamia skarżącego i kontrolera o głównych powodach tej decyzji, o ile nie ma to wpływu na toczące się dochodzenie. Dyrektor generalny przedstawia powody niezastosowania się do zalecenia kontrolera w notce, którą należy załączyć do raportu końcowego z dochodzenia.
8. Procedura postępowania ze skargami ustanowiona w niniejszym artykule pozostaje bez uszczerbku dla środków prawnych dostępnych na mocy Traktatów, w tym skarg dotyczących odszkodowań.

9. Dyrektor generalny może zwrócić się do kontrolera o opinię w dowolnej sprawie związanej z gwarancjami proceduralnymi lub prawami podstawowymi, która pozostaje w zakresie obowiązków kontrolera, w tym w sprawie decyzji o odroczeniu poinformowania osoby objętej dochodzeniem zgodnie z art. 9 ust. 3. Dyrektor generalny wskazuje w takim wniosku termin, w jakim kontroler ma udzielić odpowiedzi.
10. Bez uszczerbku dla terminów przewidzianych w art. 90 regulaminu pracowniczego, jeżeli urzędnik lub inny pracownik Unii wniósł skargę do dyrektora generalnego zgodnie z art. 90a regulaminu pracowniczego i skargę do kontrolera w odniesieniu do tej samej kwestii, przed udzieleniem odpowiedzi na skargę dyrektor generalny czeka na zalecenie kontrolera.
11. Kontroler po zasięgnięciu opinii Komitetu Nadzoru przyjmuje przepisy wykonawcze dotyczące rozpatrywania skarg.

Te przepisy wykonawcze obejmują w szczególności szczegółowe przepisy dotyczące:

- a) wnoszenia skarg;
- b) wymiany informacji między Komitetem Nadzoru, kontrolerem i dyrektorem generalnym;

- c) procedury rozwiązywania przez Urząd kwestii zgłoszonych w skardze;
- d) rozpatrywania skargi w postępowaniu kontradyktoryjnym zgodnie z ust. 6 akapit pierwszy;
- e) wydawania przez kontrolera zaleceń i informowania o nich;
- f) należycie uzasadnionych przypadków, w których dyrektor generalny może odstąpić od zalecenia kontrolera oraz procedury, którą należy zastosować w takich przypadkach.”;

10) w art. 10 wprowadza się następujące zmiany:

a) dodaje się ustępy w brzmieniu:

„3a. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937* ma zastosowanie do przekazywania informacji o nadużyciach finansowych, korupcji oraz wszelkiej innej nielegalnej działalności na szkodę interesów finansowych Unii oraz do ochrony osób zgłaszających takie naruszenia.

- 3b. W przypadku gdy Urząd zaleca sądowe działania następcze, bez uszczerbku dla praw do zachowania poufności przysługujących sygnalistom i informatorom i zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami dotyczącymi poufności i ochrony danych, osoba objęta dochodzeniem może zwrócić się do Urzędu o przekazanie raportu sporządzonego zgodnie z art. 11 w zakresie, w jakim raport ten dotyczy osoby objętej dochodzeniem. Urząd niezwłocznie przekazuje ten wniosek wszystkim odbiorcom tego raportu i udziela dostępu tylko za wyraźną zgodą odbiorców. Odbiorcy odpowiadają w terminie 12 miesięcy od otrzymania wniosku. W razie braku sprzeciwu zgłoszonego w tym terminie Urząd udziela dostępu.

Właściwy organ może zezwolić Urzędowi na udzielenie dostępu również przed upływem tego terminu.

* Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17).”;

- b) ust. 4 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„4. Urząd wyznacza inspektora ochrony danych zgodnie z art. 43 rozporządzenia (UE) nr 2018/1725.”;

11) w art. 11 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Wraz z raportem przekazuje się w stosownych przypadkach zalecenia dyrektora generalnego dotyczące działania, które ma zostać podjęte. W zaleceniach tych wskazuje się w stosownych przypadkach wszelkie działania dyscyplinarne, administracyjne, finansowe lub sądowe, które mają zostać podjęte przez instytucje, organy, urzędy i agencje oraz przez właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich, a także podaje się w szczególności szacunkowe kwoty, jakie należy odzyskać, oraz wstępną kwalifikację prawną ustalonych faktów.”;

b) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Przy sporządzaniu raportów i zaleceń, o których mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednie przepisy prawa Unii oraz, w zakresie, w jakim ma ono zastosowanie, prawo krajowe zainteresowanego państwa członkowskiego.

Raporty sporządzone na podstawie pierwszego akapitu, wraz z wszelkimi dowodami na poparcie, które zostały do nich załączone, stanowią dopuszczalny dowód:

a) w postępowaniach sądowych o charakterze innym niż karny przed sądami krajowymi oraz w postępowaniach administracyjnych w państwach członkowskich;

- b) w postępowaniach karnych w państwach członkowskich, w których istnieje konieczność ich wykorzystania, w taki sam sposób i zgodnie z takimi samymi warunkami co raporty urzędowe sporządzane przez krajowych kontrolerów administracyjnych i podlegają one tym samym przepisom dotyczącym oceny, które mają zastosowanie do raportów urzędowych sporządzanych przez krajowych kontrolerów administracyjnych i mają taką samą wartość dowodową co te raporty;
- c) w postępowaniach sądowych przed TSUE oraz w postępowaniach administracyjnych w instytucjach, organach, urzędach lub agencjach.

Państwa członkowskie informują Urząd o wszelkich przepisach prawa krajowego istotnych do celów akapitu drugiego lit. b).

W przypadku akapitu drugiego lit. b) państwa członkowskie przekazują Urzędowi na jego wniosek ostateczne orzeczenie sądów krajowych, jak tylko stosowne postępowanie sądowe zostanie ostatecznie rozstrzygnięte i ostateczne orzeczenie sądu zostanie opublikowane.

Niniejsze rozporządzenie nie wpływa na uprawnienia TSUE, sądów krajowych ani właściwych organów w postępowaniach administracyjnych i karnych do swobodnej oceny wartości dowodowej raportów sporządzonych przez Urząd.

- 2a. Urząd podejmuje odpowiednie środki w celu zapewnienia stałej wysokiej jakości raportów i zaleceń, o których mowa w ust. 1.
3. Raporty i zalecenia sporządzone w następstwie dochodzenia zewnętrznego i wszelkie istotne powiązane dokumenty są przekazywane właściwym organom zainteresowanych państw członkowskich zgodnie z przepisami dotyczącymi dochodzeń zewnętrznych oraz, w razie potrzeby, zainteresowanym instytucjom, organom, urządóm lub agencjom. Właściwe organy zainteresowanego państwa członkowskiego oraz, w stosownych przypadkach, instytucja, organ, urząd lub agencja podejmują działania uzasadnione wynikami dochodzenia zewnętrznego i informują o nich Urząd w terminie określonym w zaleceniach towarzyszących raportowi, a także na wniosek Urzędu. Państwa członkowskie mogą wskazać Urzędowi stosowne organy krajowe, które są właściwe do nadania biegu takim raportom, zalecenióm i dokumentom.”;
- c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
- „5. W przypadku gdy w raporcie sporządzonym w następstwie dochodzenia wewnętrznego wykazano istnienie faktów, które mogłyby stanowić podstawę postępowania karnego, informacje te – wraz z zaleceniami – przekazuje się niezwłocznie organom sądowym zainteresowanego państwa członkowskiego bez uszczerbku dla art. 12c i 12d.

Na wniosek Urzędu właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich przekazują Urzędowi w terminie określonym w zaleceniach informacje o podjętych działaniach oraz o powodach niezastosowania się do zaleceń, w stosownych przypadkach, po przekazaniu przez Urząd wszelkich informacji zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego ustępu.”;

d) uchyla się ust. 6;

e) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. W przypadku gdy informator przekazał Urzędowi informacje, które doprowadziły do wszczęcia dochodzenia, Urząd powiadamia go o zakończeniu dochodzenia, chyba że stwierdzi, że informacja ta może zagrozić uzasadnionym interesom osoby objętej dochodzeniem oraz skuteczności dochodzenia i działań podejmowanych w jego następstwie lub wymogom dotyczącym poufności.”;

12) w art. 12 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

1. Bez uszczerbku dla art. 10 i 11 niniejszego rozporządzenia i przepisów rozporządzenia (Euratom, WE) nr 2185/96 Urząd może przekazać właściwym organom zainteresowanych państw członkowskich informacje uzyskane w toku dochodzeń zewnętrznych w odpowiednim czasie, aby umożliwić im podjęcie odpowiednich działań zgodnie z ich prawem krajowym. Urząd może również przekazać takie informacje zainteresowanym instytucjom, organom, urządnom lub agencjom.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Właściwe organy zainteresowanego państwa członkowskiego niezwłocznie, a w każdym razie w terminie 12 miesięcy od otrzymania informacji przekazanych im zgodnie z niniejszym artykułem, informują Urząd, o ile nie zabrania tego prawo krajowe, o działaniach podjętych na podstawie tych informacji.”;

c) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„5. Urząd może przekazywać istotne informacje do sieci Eurofisc ustanowionej rozporządzeniem (UE) nr 904/2010. Koordynatorzy dziedzin roboczych Eurofisc mogą przekazywać Urzędowi istotne informacje pochodzące z sieci Eurofisc zgodnie z warunkami ustanowionymi w rozporządzeniu (UE) nr 904/2010.”;

13) dodaje się artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 12a

Jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych

1. Do celów niniejszego rozporządzenia każde państwo członkowskie wyznacza jednostkę (zwaną dalej »jednostką koordynującą zwalczanie nadużyć finansowych«) w celu ułatwienia skutecznej współpracy i wymiany informacji z Urzędem, w tym wymiany informacji o charakterze operacyjnym (zwaną dalej »jednostką koordynującą zwalczanie nadużyć finansowych«). W stosownych przypadkach, zgodnie z prawem krajowym, jednostka koordynująca zwalczanie nadużyć finansowych może zostać uznana za właściwy organ do celów niniejszego rozporządzenia.

2. Na wniosek Urzędu, przed podjęciem decyzji o wszczęciu lub niewszczęciu dochodzenia, jak również w toku dochodzenia lub po jego zakończeniu, jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych zapewniają Urzędowi niezbędne wsparcie lub je koordynują, aby mógł on skutecznie wykonywać swoje zadania. Takie wsparcie obejmuje w szczególności wsparcie ze strony właściwych organów państw członkowskich zapewniane zgodnie z art. 3 ust. 5 i 6, art. 7 ust. 3 oraz art. 8 ust. 2 i 3.
3. Jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych mogą zapewniać Urzędowi wsparcie na wniosek, aby Urząd mógł prowadzić działania koordynacyjne zgodnie z art. 12b, w tym, w stosownych przypadkach, współpracę horyzontalną i wymianę informacji między jednostkami koordynującymi zwalczanie nadużyć finansowych.

Artykuł 12b

Działania koordynacyjne

1. Zgodnie z art. 1 ust. 2 Urząd może organizować i ułatwiać współpracę między właściwymi organami państw członkowskich, instytucjami, organami, urzędami i agencjami oraz – zgodnie z obowiązującymi umowami o współpracy i wzajemnej pomocy oraz innymi instrumentami prawnymi – organami państw trzecich i organizacjami międzynarodowymi. Do celów ochrony interesów finansowych Unii uczestniczące organy i Urząd mogą gromadzić, analizować i wymieniać informacje, w tym informacje operacyjne. Pracownicy Urzędu mogą towarzyszyć właściwym organom, na ich wniosek, w prowadzonych przez nie czynnościach dochodzeniowych. Stosuje się art. 6, art. 7 ust. 6 i 7, art. 8 ust. 3 oraz art. 10.
2. W stosownych przypadkach Urząd sporządza raport dotyczący prowadzonych działań koordynacyjnych oraz przekazuje go właściwym organom państw członkowskim oraz zainteresowanym instytucjom, organom, urzędom i agencjom.

3. Niniejszy artykuł stosuje się bez uszczerbku dla wykonywania przez Urząd uprawnień powierzonych Komisji w przepisach szczególnych regulujących wzajemną pomoc między organami administracyjnymi państw członkowskich oraz współpracę między tymi organami i Komisją.
4. Urząd może uczestniczyć we wspólnych zespołach dochodzeniowo-śledczych ustanowionych zgodnie z mającym zastosowanie prawem Unii i w tych ramach wymieniać informacje operacyjne zdobyte na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 12c

Przekazywanie informacji Prokuraturze Europejskiej o czynach zabronionych

1. Urząd bez zbędnej zwłoki przekazuje Prokuraturze Europejskiej informacje o wszelkich czynach zabronionych, w sprawie których Prokuratura Europejska może wykonywać swoją właściwość zgodnie z rozdziałem IV rozporządzenia (UE) 2017/1939. Informacje przekazuje się bez zbędnej zwłoki przed wszczęciem dochodzenia przez Urząd lub w toku tego dochodzenia.
2. Przekazywane informacje, o których mowa w ust. 1, obejmują co najmniej opis okoliczności faktycznych, w tym ocenę szkody, która została wyrządzona lub która może zostać wyrządzona, możliwą kwalifikację prawną czynu oraz wszelkie dostępne informacje o ewentualnych pokrzywdzonych, podejrzanych lub innych powiązanych osobach.

3. Urząd nie jest zobowiązany do przekazywania Prokuraturze Europejskiej informacji o zarzutach, które są w sposób oczywisty niezasadne.
4. Jeżeli informacje otrzymane przez Urząd nie zawierają elementów określonych w ust. 2 niniejszego artykułu, a Urząd nie prowadzi żadnego dochodzenia, może on przeprowadzić wstępną ocenę zarzutów. Ocenę tę przeprowadza się niezwłocznie, a w każdym razie w terminie dwóch miesięcy od otrzymania informacji. W trakcie tej oceny stosuje się art. 6 i art. 8 ust. 2. W następstwie tej wstępnej oceny Urząd przekazuje informacje Prokuraturze Europejskiej o wszelkich czynach zabronionych zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.
5. Jeżeli w toku dochodzenia prowadzonego przez Urząd wyjdzie na jaw czyn zabroniony, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, a w następstwie przekazania informacji, o którym mowa w tym ustępie, zostanie wszczęte przez Prokuraturę Europejską postępowanie przygotowawcze, Urząd nie może kontynuować prowadzonego przez siebie dochodzenia dotyczącego tych samych okoliczności faktycznych, chyba że zgodnie z art. 12e lub art. 12f.

Do celów stosowania akapitu pierwszego niniejszego ustępu Urząd, zgodnie z art. 12g ust. 2, weryfikuje za pomocą systemu zarządzania sprawami Prokuratury Europejskiej, czy prowadzi ona postępowanie przygotowawcze. Urząd może zwrócić się do Prokuratury Europejskiej o dalsze informacje. Prokuratura Europejska odpowiada na taki wniosek w terminie, który ma zostać wyznaczony zgodnie z art. 12g.

6. Instytucje, organy, urzędy i agencje mogą zwrócić się do Urzędu z wnioskiem o przeprowadzenie wstępnej oceny zarzutów, o których zostały poinformowane. Do celów tych wniosków stosuje się odpowiednio ust. 1–4. Urząd informuje zainteresowane instytucje, organy, urzędy lub agencje o wynikach wstępnej oceny, chyba że udzielenie takich informacji może zagrozić dochodzeniu lub postępowaniu przygotowawczemu prowadzonemu przez odpowiednio Urząd lub Prokuraturę Europejską.
7. Jeżeli po przekazaniu informacji Prokuraturze Europejskiej zgodnie z niniejszym artykułem Urząd kończy prowadzone przez siebie dochodzenie, art. 9 ust. 4 i art. 11 nie stosuje się.

Artykuł 12d

Niepowielanie dochodzeń i postępowań przygotowawczych

1. Bez uszczerbku dla art. 12e lub 12f dyrektor generalny przerywa trwające dochodzenie i nie wszczyna nowego dochodzenia na podstawie art. 5, jeżeli Prokuratura Europejska prowadzi postępowanie przygotowawcze dotyczące tych samych okoliczności faktycznych. Dyrektor generalny informuje Prokuraturę Europejską o każdej decyzji dotyczącej przerwania dochodzenia z tego powodu.

Do celów stosowania akapitu pierwszego niniejszego ustępu, Urząd, zgodnie z art. 12g ust. 2, weryfikuje za pomocą systemu zarządzania sprawami Prokuratury Europejskiej, czy prowadzi ona postępowanie przygotowawcze. Urząd może zwrócić się do Prokuratury Europejskiej z wnioskiem o dalsze informacje. Prokuratura Europejska odpowiada na taki wniosek w terminie, który ma zostać wyznaczony zgodnie z art. 12g.

Jeżeli Urząd przerywa dochodzenie zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego ustępu, art. 9 ust. 4 i art. 11 nie stosuje się.

2. Aby umożliwić Urzędowi rozważenie podjęcia odpowiednich działań administracyjnych zgodnie z jego kompetencjami, Prokuratura Europejska może przekazywać Urzędowi istotne informacje dotyczące spraw, w których postanowiła nie prowadzić postępowania przygotowawczego, lub spraw, w których umorzyła postępowanie. Jeżeli Urząd pozyska wiadomość o nowych okolicznościach faktycznych, które nie były znane Prokuraturze Europejskiej w chwili podjęcia decyzji o umorzeniu postępowania zgodnie z art. 39 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2017/1939, dyrektor generalny może zwrócić się do Prokuratury Europejskiej o ponowne wszczęcie postępowania przygotowawczego zgodnie z art. 39 ust. 2 tego rozporządzenia.

Artykuł 12e

Wsparcie udzielane Prokuraturze Europejskiej przez Urząd

1. W trakcie postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Europejską, na wniosek Prokuratury Europejskiej zgodnie z art. 101 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2017/1939, Urząd wspiera lub uzupełnia działania Prokuratury Europejskiej zgodnie ze swoim zakresem obowiązków, w szczególności poprzez:
 - a) dostarczanie informacji, analiz (w tym analiz kryminalistycznych), wiedzy fachowej i wsparcia operacyjnego;

- b) ułatwianie koordynacji konkretnych działań właściwych krajowych organów administracyjnych i organów Unii;
- c) prowadzenie dochodzeń administracyjnych.

Udzielając wsparcia Prokuraturze Europejskiej, Urząd powstrzymuje się od podejmowania czynności lub środków, które mogłyby zagrozić postępowaniu przygotowawczemu lub wnoszeniu i popieraniu oskarżeń.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, przekazuje się na piśmie i zawiera się w nim co najmniej:
 - a) informacje dotyczące postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Europejską w zakresie, w jakim są one istotne dla celu wniosku;
 - b) środki, o których podjęcie Prokuratura Europejska zwraca się do Urzędu;
 - c) w stosownych przypadkach, oczekiwany termin wykonania wniosku.

W razie konieczności Urząd może zwrócić się o dodatkowe informacje.

3. Aby chronić dopuszczalność dowodów oraz prawa podstawowe i gwarancje proceduralne, w przypadku gdy Urząd w zakresie swoich kompetencji podejmuje środki uzupełniające na wniosek Prokuratury Europejskiej na podstawie niniejszego artykułu, Prokuratura Europejska i Urząd – działając w ścisłej współpracy – zapewniają przestrzeganie mających zastosowanie gwarancji procesowych przewidzianych w rozdziale VI rozporządzenia (UE) 2017/1939.

Artykuł 12f

Dochodzenia uzupełniające

1. W przypadku gdy Prokuratura Europejska prowadzi postępowanie przygotowawcze, a dyrektor generalny w należycie uzasadnionych przypadkach uzna, że Urząd również powinien wszcząć dochodzenie zgodnie ze swoimi kompetencjami celem ułatwienia przyjęcia środków zapobiegawczych lub podjęcia działań finansowych, dyscyplinarnych lub administracyjnych, Urząd informuje Prokuraturę Europejską na piśmie, określając charakter i cel dochodzenia.

Po otrzymaniu takich informacji i w terminie, który ma zostać wyznaczony zgodnie z art. 12g, Prokuratura Europejska może sprzeciwić się wszczęciu dochodzenia lub podjęciu określonych czynności dotyczących dochodzenia. W przypadku gdy Prokuratura Europejska sprzeciwia się wszczęciu dochodzenia lub podjęciu określonych czynności dotyczących dochodzenia, bez zbędnej zwłoki powiadamia Urząd w razie ustania przyczyn sprzeciwu.

W przypadku gdy Prokuratura Europejska nie zgłosi sprzeciwu w terminie, który ma zostać wyznaczony zgodnie z art. 12g, Urząd może wszcząć dochodzenie, które prowadzi w stałym porozumieniu z Prokuraturą Europejską. Jeżeli Prokuratura Europejska wniesie sprzeciw w późniejszym terminie, Urząd zawiesza lub przerywa prowadzone dochodzenie lub powstrzymuje się od podjęcia określonych czynności dotyczących dochodzenia.

2. W przypadku gdy w odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji złożony zgodnie z art. 12d Prokuratura Europejska informuje Urząd, że nie prowadzi postępowania przygotowawczego, a w późniejszym terminie wszczyna postępowanie przygotowawcze dotyczące tych samych okoliczności faktycznych, niezwłocznie informuje o tym Urząd. Jeżeli po otrzymaniu tej informacji dyrektor generalny uzna, że wszczęte przez Urząd dochodzenie należy kontynuować w celu ułatwienia przyjęcia środków zapobiegawczych lub podjęcia działań finansowych, dyscyplinarnych lub administracyjnych, stosuje się ust. 1 niniejszego artykułu.

Artykuł 12g

Porozumienia robocze oraz wymiana informacji z Prokuraturą Europejską

1. Urząd uzgadnia z Prokuraturą Europejską porozumienia robocze. Tego rodzaju porozumienia robocze zawierają między innymi praktyczne ustalenia dotyczące wymiany informacji, w tym danych osobowych, informacji o charakterze operacyjnym, strategicznym lub technicznym oraz informacji niejawnych i dochodzeń uzupełniających.

Porozumienia robocze obejmują szczegółowe ustalenia w zakresie stałej wymiany informacji na etapie otrzymywania i weryfikacji informacji o zarzutach w celu określenia zakresu właściwości w odniesieniu do dochodzeń i postępowań przygotowawczych. Obejmują one również ustalenia dotyczące przekazywania informacji między Urzędem a Prokuraturą Europejską, w przypadku gdy Urząd działa w ramach wspierania lub uzupełniania działań Prokuratury Europejskiej. W porozumieniach określa się terminy udzielenia odpowiedzi na wnioski drugiej strony.

Urząd i Prokuratura Europejska uzgadniają terminy i szczegółowe ustalenia dotyczące art. 12c ust. 5, art. 12d ust. 1 i art. 12f ust. 1. Do czasu dokonania takich uzgodnień Prokuratura Europejska odpowiada na wnioski Urzędu niezwłocznie, a w każdym razie w terminie 10 dni roboczych w przypadku wniosków, o których mowa w art. 12c ust. 5 i art. 12d ust. 1, i w terminie 20 dni roboczych w przypadku wniosku o udzielenie informacji, o którym mowa w art. 12f ust. 1 akapit pierwszy.

Przed przyjęciem porozumień roboczych z Prokuraturą Europejską dyrektor generalny przekazuje ich projekt do wiadomości Komitetu Nadzoru oraz Parlamentu Europejskiego i Rady. Komitet Nadzoru niezwłocznie wydaje swoją opinię.

2. Urząd ma pośredni dostęp, w oparciu o system trafieniowy (figuruje/nie figuruje), do informacji znajdujących się w systemie zarządzania sprawami Prokuratury Europejskiej.

Ilekcć zostanie stwierdzona zgodność danych wprowadzonych do systemu zarządzania sprawami przez Urząd z danymi będącymi w posiadaniu Prokuratury Europejskiej, o wystąpieniu takiej zgodności powiadamia się zarówno Urząd, jak i Prokuraturę Europejską. Urząd podejmuje odpowiednie środki, aby umożliwić Prokuraturze Europejskiej dostęp – w oparciu o system trafieniowy (figuruje/nie figuruje) – do informacji znajdujących się w jej systemie zarządzania sprawami.

W porozumieniach roboczych określa się aspekty techniczne i dotyczące bezpieczeństwa odnoszące się do wzajemnego dostępu do systemów zarządzania sprawami, w tym procedury wewnętrzne mające na celu zapewnienie, aby każdy dostęp był należycie uzasadniony celami związanymi z wykonywaniem zadań Urzędu i Prokuratury Europejskiej oraz był udokumentowany.

3. Dyrektor generalny i Europejski Prokurator Generalny spotykają się co najmniej raz w roku w celu omówienia spraw będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.”;

14) art. 13 ust. 1 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„1. W ramach swoich kompetencji w zakresie ochrony interesów finansowych Unii Urząd współpracuje w stosownych przypadkach z Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust) i Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol). W razie potrzeby, w celu ułatwienia tej współpracy Urząd zawiera z Eurojustem i Europolem porozumienia administracyjne. Tego rodzaju porozumienia robocze mogą dotyczyć wymiany informacji o charakterze operacyjnym, strategicznym lub technicznym, w tym również danych osobowych i informacji niejawnych oraz, na wniosek, raportów z postępów prac”;

15) w art. 15 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Komitet Nadzoru regularnie monitoruje wykonywanie przez Urząd jego zadań dochodzeniowych w celu wzmocnienia niezależności Urzędu we właściwym wykonywaniu kompetencji powierzonych mu na mocy niniejszego rozporządzenia.

Komitet Nadzoru monitoruje w szczególności sytuację w zakresie stosowania gwarancji proceduralnych i czasu trwania dochodzeń.

Komitet Nadzoru przekazuje dyrektorowi generalnemu opinie, w tym również, w stosownych przypadkach, zalecenia dotyczące między innymi zasobów niezbędnych do wykonywania przez Urząd zadań dochodzeniowych, priorytetów Urzędu odnoszących się do dochodzeń oraz czasu trwania dochodzeń. Opinie te mogą być wydawane z jego własnej inicjatywy lub na wniosek dyrektora generalnego lub instytucji, organu, urzędu lub agencji, nie ingerując jednak w przebieg dochodzeń będących w toku.

Urząd publikuje na swojej stronie internetowej odpowiedzi na opinie wydane przez Komitet Nadzoru.

Instytucje, organy, urzędy lub agencje otrzymują kopie opinii wydanych zgodnie z akapitem trzecim.

Komitet Nadzoru uzyskuje dostęp do wszelkich informacji i dokumentów, które uzna za niezbędne do wypełnienia swoich zadań, w tym dostęp do raportów i zaleceń dotyczących zakończonych dochodzeń i do spraw oddalonych, nie ingerując jednak w przebieg dochodzeń będących w toku oraz działa z należyтым uwzględnieniem wymogów poufności i ochrony danych.”;

b) ust. 8 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„8. Komitet Nadzoru wyznacza swojego przewodniczącego. Komitet Nadzoru przyjmuje swój regulamin, który przed przyjęciem przedstawia do wiadomości Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji oraz Europejskiemu Inspektorowi Ochrony Danych. Posiedzenia Komitetu Nadzoru są zwoływane z inicjatywy przewodniczącego lub dyrektora generalnego. Komitet Nadzoru zbiera się co najmniej 10 razy w roku. Komitet Nadzoru podejmuje decyzje większością głosów wchodzących w jego skład członków. Jego sekretariat jest prowadzony przez Komisję w ścisłej współpracy z Komitetem Nadzoru. Przed mianowaniem pracowników sekretariatu należy zasięgnąć opinii Komitetu Nadzoru, którego uwagi są brane pod uwagę. Sekretariat wykonuje instrukcje Komitetu Nadzoru i działa niezależnie od Komisji. Bez uszczerbku dla sprawowania kontroli nad budżetem Komitetu Nadzoru i jego sekretariatu, Komisja nie ingeruje w zadania Komitetu Nadzoru w zakresie monitorowania.”;

16) w art. 16 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1. Parlament Europejski, Rada i Komisja raz w roku spotykają się z dyrektorem generalnym w celu wymiany poglądów na szczeblu politycznym, aby omówić politykę Urzędu w odniesieniu do metod zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji lub wszelkiej innej nielegalnej działalności na szkodę interesów finansowych Unii oraz zwalczania tych zjawisk. Komitet Nadzoru uczestniczy w wymianie poglądów. Do udziału w wymianie poglądów zaprasza się Europejskiego Prokuratora Generalnego. Przedstawiciele Trybunału Obrachunkowego, Prokuratury Europejskiej, Eurojustu lub Europolu mogą być zapraszani do udziału w posiedzeniach na zasadzie ad hoc na wniosek Parlamentu Europejskiego, Rady, Komisji, dyrektora generalnego lub Komitetu Nadzoru.
2. W ramach celu określonego w ust. 1 wymiana poglądów może dotyczyć wszelkich tematów uzgodnionych przez Parlament Europejski, Radę i Komisję.
W szczególności wymiana poglądów może dotyczyć:
 - a) priorytetów strategicznych polityki dochodzeniowej Urzędu;
 - b) opinii oraz sprawozdań z działalności Komitetu Nadzoru przewidzianych w art. 15;

- c) raportów dyrektora generalnego zgodnie art. 17 ust. 4 oraz, w stosownych przypadkach, wszelkich innych sprawozdań sporządzonych przez te instytucje, dotyczących kompetencji Urzędu;
- d) ram stosunków między Urzędem a instytucjami, organami, urzędami i agencjami, w szczególności Prokuraturą Europejską, w tym wszelkich kwestii horyzontalnych i systemowych, które napotkano w ramach działań podjętych w następstwie raportów końcowych z dochodzenia sporządzonych przez Urząd;
- e) ram stosunków między Urzędem a właściwymi organami państw członkowskich, w tym wszelkich kwestii horyzontalnych i systemowych, które napotkano w ramach działań podjętych w następstwie raportów końcowych z dochodzenia sporządzonych przez Urząd;
- f) stosunków między Urzędem a właściwymi organami państw trzecich, a także organizacjami międzynarodowymi w ramach porozumień, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu;
- g) skuteczności pracy Urzędu w zakresie wykonywania jego kompetencji.”;

17) w art. 17 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2–5 otrzymują brzmienie:

- „2. W celu mianowania nowego dyrektora generalnego Komisja publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* zaproszenie do zgłaszania kandydatur. Publikacja ta ma miejsce najpóźniej sześć miesięcy przed upływem kadencji urzędującego dyrektora generalnego. Komisja sporządza listę kandydatów posiadających odpowiednie kwalifikacje. Po wydaniu przez Komitet Nadzoru pozytywnej opinii na temat zastosowanej przez Komisję procedury wyboru, Parlament Europejski i Rada w stosownym czasie uzgadniają listę trzech kandydatów wybranych z listy kandydatów posiadających odpowiednie kwalifikacje sporządzonej przez Komisję. Komisja mianuje dyrektora generalnego na podstawie listy uzgodnionej przez Parlament Europejski i Radę.
3. Wypełniając swoje obowiązki w zakresie wszczynania i prowadzenia dochodzeń zewnętrznych i wewnętrznych lub działań koordynacyjnych lub w zakresie sporządzania raportów w następstwie tych dochodzeń lub działań koordynacyjnych, dyrektor generalny nie zwraca się o instrukcje do żadnego rządu ani instytucji, organu, urzędu lub agencji ani też nie przyjmuje od nich instrukcji. Jeżeli dyrektor generalny uzna, że środek podjęty przez Komisję podważa jego niezależność, natychmiast informuje o tym Komitet Nadzoru i decyduje o ewentualnym wniesieniu skargi przeciwko Komisji do TSUE.

4. Dyrektor generalny regularnie, a co najmniej raz w roku, składa Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu raporty dotyczące ustaleń poczynionych w wyniku dochodzeń przeprowadzonych przez Urząd, podjętych działań i napotkanych trudności, przy jednoczesnym poszanowaniu poufności dochodzeń, uzasadnionych praw osób objętych dochodzeniem i informatorów oraz, w stosownych przypadkach, prawa krajowego mającego zastosowanie do postępowań sądowych. Raporty te zawierają również ocenę działań podjętych przez właściwe organy państw członkowskich oraz instytucje, organy, urzędy i agencje w następstwie raportów i zaleceń sporządzanych przez Urząd.
- 4a. Na wniosek Parlamentu Europejskiego lub Rady, złożony w kontekście przysługujących im praw w zakresie kontroli budżetowej, dyrektor generalny może przedstawić informacje o działalności Urzędu, przestrzegając przy tym poufności dochodzeń i postępowań następczych. Parlament Europejski i Rada zapewniają poufność informacji przekazanych zgodnie z niniejszym ustępem.
5. Dyrektor generalny informuje okresowo Komitet Nadzoru o działalności Urzędu, wykonywaniu jego zadań dochodzeniowych oraz o działaniach podejmowanych w następstwie dochodzeń.

Dyrektor generalny okresowo informuje Komitet Nadzoru o:

- a) przypadkach, w których nie zastosowano się do zaleceń dyrektora generalnego;
 - b) przypadkach, w których przekazano informacje organom sądowym państw członkowskich oraz Prokuraturze Europejskiej;
 - c) przypadkach, w których nie wszczęto dochodzenia, oraz sprawach oddalonych;
 - d) czasie trwania dochodzeń zgodnie z art. 7 ust. 8.”;
- b) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Dyrektor generalny wprowadza wewnętrzną procedurę doradczą i kontrolną, w tym również kontrolę zgodności z prawem, między innymi w odniesieniu do przestrzegania gwarancji proceduralnych i praw podstawowych osób objętych dochodzeniem oraz prawa krajowego zainteresowanych państw członkowskich, ze szczególnym uwzględnieniem art. 11 ust. 2. Kontrolę zgodności z prawem przeprowadzają pracownicy Urzędu, którzy są ekspertami ds. prawa i procedur dochodzeniowych. Ich opinię załącza się do raportu końcowego z dochodzenia.”;

- c) w ust. 8 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:
8. Dyrektor generalny wydaje wytyczne dla pracowników Urzędu w sprawie procedur dochodzeniowych. Wytyczne te muszą być zgodne z niniejszym rozporządzeniem i obejmują między innymi:
- a) praktyki, które należy stosować podczas wykonywania kompetencji Urzędu;
 - b) szczegółowe przepisy regulujące procedury dochodzeniowe;
 - c) gwarancje proceduralne;
 - d) szczegóły dotyczące wewnętrznej procedury doradczej i wewnętrznej procedury kontrolnej, w tym kontroli zgodności z prawem;
 - e) ochronę danych oraz strategię komunikacyjną oraz politykę dostępu do dokumentów określoną w art. 10 ust. 3b;
 - f) stosunki z Prokuraturą Europejską.”;
- d) ust. 9 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:
- „9. Przed nałożeniem jakichkolwiek sankcji dyscyplinarnych na dyrektora generalnego lub przed uchyleniem jego immunitetu Komisja zasięga opinii Komitetu Nadzoru.”;

18) art. 19 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 19

Sprawozdanie z oceny i możliwość zmiany przepisów

1. Nie później niż pięć lat od daty określonej zgodnie z art. 120 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE) 2017/1939 Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z oceny stosowania i wpływu niniejszego rozporządzenia, w szczególności w odniesieniu do skuteczności i wydajności współpracy między Urzędem a Prokuraturą Europejską. Do sprawozdania dołączana jest opinia Komitetu Nadzoru.
2. Nie później niż dwa lata od przedłożenia sprawozdania z oceny na podstawie akapitu pierwszego, Komisja w stosownym przypadku przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek ustawodawczy w celu znowelizowania regulacji dotyczących Urzędu, w tym dodatkowe lub bardziej szczegółowe przepisy dotyczące ustanowienia Urzędu, jego funkcji lub procedur mających zastosowanie do jego działalności, ze szczególnym uwzględnieniem jego współpracy z Prokuraturą Europejską, dochodzeń transgranicznych i dochodzeń w państwach członkowskich nieuczestniczących w Prokuraturze Europejskiej.”.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Natomiast art. 12c–12f rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013, dodane w art. 1 pkt 13 niniejszego rozporządzenia, stosuje się od daty, która zostanie określona zgodnie z art. 120 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE) 2017/1939.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący
